

Väl illustrerad norsk bok om idrottsskador

Roald Bahr, Sverre Mæhlum, red. **Idretts-skader. En illustrert guide til diagnostikk og behandling av skader i forbindelse med fysisk aktivitet.** 415 sidor. Oslo: Gazette bok/Norsk idrettsmedicinske forening; 2002. ISBN 82-91149-10-0.

Recensent: Åke Andrén-Sandberg, professor, Nordiska hälsovårdshögskolan, Göteborg.

■ När Lars Petterson och Per Renström i mitten av 1970-talet gav ut sin idrotts-skadebok var det ett mycket stort steg framåt. Sedan dess har det kommit ut en handfull svenska böcker inom ämnet och många hundra på engelska. Frågan är dock om man har kommit så mycket längre än vad Petterson och Renström gjorde. Det är i den andan jag har granskat den nyutkomna norska idrottskadeboken, vilken backas upp av Norsk idrettsmedicinsk förening.

Praktiskt inriktad bok om skador

Först bör väl påpekas att detta är en bok som handlar om skador, inte om idrottsmedicin, vilket är vanligast när det gäller böcker av denna tjocklek (drygt 400 sidor). Det gör att man har rätt att förvänta sig ett djup i det man läser, och det är helt klart: boken är gedigen i detta avseende.

Trots det är den praktiskt inriktad, och lämpar sig mycket väl såväl för allmänmedicinaren som för den som specialiserat sig mer inom idrottsmedicinen. Det stora sidantalet motiveras dock främst av de utomordentliga illustrationerna.

På bokens framsida står följdriktigt inte bara redaktörernas namn utan också illustratörens, och det måste anses som en helt korrekt spegling av innehållet. Visserligen skulle en bok med bara bilder vara meningslös för den som vill praktisera idrottsmedicin, men tillsammans med texterna höjer bilderna boken till en betydligt högre nivå: både intel-

lektuellt (förståelsen ökar) och från läsvänlighetssynpunkt.

För svenska idrottsmedicinare, som är insatta i litteraturen, kan bilderna förklaras med att de är av samma art och klarhet som illustrationerna i Petterson-Renström.

Utöver de högklassiga illustrationerna finns det på modernt pedagogiskt vis en rad färglagda faktarutor och tabeller som ökar förståelsen betydligt.

Alltför stort format

Finns det då inga negativa aspekter på boken? Jo, först av allt är den för stor. Det är ingen bok som lämpar sig att ha med i idrottskadeväskan – såvida man inte har en extra stor (norsk?) väska – och knappast heller att läsa igenom från pärm till pärm. Däremot lämpar den sig utmärkt för mottagningen, där den kan hämtas ned från bokhyllan för läsning av specifika stycken respektive att visa för patienterna som en del av informationen om idrottsskador. Då är boken perfekt.

Väl tillämplig på svenska förhållanden

Texterna är genomgående mycket lika de svenska, vilket inte är så konstigt eftersom vi under de senaste decennierna haft en mycket stark integration mellan svenska och norska ortopedier och idrottsmedicinare. Ett exempel på detta kan vara att den nuvarande ordföranden i Norsk idrettsmedicinsk förening, tillika förordsförfattaren, haft en stor del av sin utbildning vid Universitetssjukhuset i Lund. Man kan alltså tryggt rekommendera de norska texterna också för de svenska läsarna. Det som duger i Norge är gott nog också för svenska idrottsutövare.

Barn, kvinnor och äldre saknas

Det som man dock saknar är tre speciella kapitel: särdragen vid skador hos barn och ungdom – viktigast – samt särdragen vid idrottsskador hos kvinnor respektive hos äldre. I alla dessa grupper ser man ett annat spektrum av skador, och framför allt hos barn skall såväl profylax som behandling vara annerlunda än hos vuxna.

Bok för mottagningen

Sammanfattningsvis är det dock en mycket bra bok, som är väl värd att ha på mottagningen om man sysslar med idrottskadebehandling. Huruvida den är bättre än Pettersons och Renströms bok? Nja, texterna är nog av samma klass, med möjligen några uns modernare text i den norska nyutgåvan. Illustrationerna och layouten är klart bättre i den norska boken, men jag tycker fortfarande bättre om formatet på den svenska.

Introduktion i etiska frågeställningar

Erwin Bischofberger. **Kroppens etik.** 153 sidor. Örebro: Bokförlaget Libris; 2002. ISBN 91-7195-617-4.

Recensent: Carl-Magnus Stolt, chefläkare, Södra Älvsborgs sjukhus, Borås, professor i humanistisk medicin, Karolinska institutet, Stockholm.

■ På uppdrag av Svenska kroppsterapeuters riksförbund har en arbetsgrupp ledd av Erwin Bischofberger, adjungerad professor i medicinsk etik, skrivit en enkel och lättfattlig bok med titeln »Kroppens etik«. Erwin Bischofberger är också jesuitpater, och har dessutom i boken haft hjälp av en präst i Svenska kyrkan, Gunnar Lundgren. Därför blir man inte förvånad över att ett kapitel i boken redan i rubriken talar om kroppen som heligt rum. Tyvärr är kapitlet mycket kortfattade. Man hade emellanåt önskat sig lite mer utförliga resonemang! Men då hade å andra sidan förmodligen boken inte fungerat som den lättfattliga introduktion som den är tänkt som och nu är.

Gymnasial nivå

Andra medarbetare i Bischofbergers arbetsgrupp har varit zonterapeuten Estelle Julin, arbetsterapeuten Maria Lindström och naprapaten Johan Starre. Arbetsgruppen har framställt en populär och kortfattad bok, vars målgrupp är olika kroppsterapeuter såsom massörer, zonterapeuter och naprapater. Boken »Kroppens etik« torde fungera väl som en första introduktion av etiska frågeställningar. Jag kan se att den blir en bra lärobok för gymnasiala vårdrelaterade utbildningar. Inte minst undersköterskor kan i sin grundutbildning ha glädje av boken. En hastig blick på ordlistan i slutet av boken visar också att ord som biologisk, anatom, diagnostik, symptom och terapi ansetts viktiga att förklara.

Dygdetisk inriktning

Boken är problemorienterad och har i sin syn på patienten som person en dygd-